Образ «високого неба» в романі Л. Толстого «Війна і мир». Твір 10 клас

Неправда, що в людини немає душі. Вона є, і це те добре, прекрасне, велике, що має людина. Пізнати, зрозуміти чиюсь душу дано не всім. Наука про душу, мораль, моральність (а ці поняття нерозривно пов'язані) – найбільш цікава й складна. І є двоє людей, що відкрили її в літературі, зробили для неї те ж саме, що Архімед – для фізики, Евклід – для геометрії. Це Ф. М. Достоєвський і Л. М. Толстой. Головною темою творчості Ф. Достоєвського була страждаюча людина, тобто людина, що знаходиться в тому стані, коли її душа не захищена, відкрита, коли її індивідуальність знаходить найбільш повне вираження. Л. Толстой пішов далі, використавши надбання свого попередника. Він показав життя у всьому його різноманітті, і в той же час головною темою його творчості залишалася людина, її внутрішній світ.

Роман Л. М. Толстого «Війна і мир» можна назвати «енциклопедією людини і життя». Письменник показав на сторінках книги все, з чим стикається людина: добро і зло, кохання і ненависть, мудрість і глупоту, життя і смерть, війну і мир. Але чи тільки в тому велич генія Л. Толстого, що йому вдалося, глибоко осмисливши все, з чим зустрічався на життєвому шляху, дати розгорнуту картину життя людей із його сумом і радощами?! Великий Толстой не був би великим, якби він не проник глибше, у саму суть речей. Він не тільки зобразив визначні явища в житті людини й людства, але й розкрив причини цих явищ, таємні джерела явних рік.

«Війна і мир» – твір філософський. Особливість Л. Толстого як мислителя в тому, що він утілює свої ідеї у виключно ясній формі і в той же час змушує читача думати над книгою, ніби брати участь у подіях, що описуються.

Толстой-філософ помітно вплинув на Толстого-психолога й художника. Не випадково одним з основних правил, яких дотримувався письменник під час роботи над своїми творами, було ні в чому не відступати від життєвої правди – того, що є основою справжнього мистецтва. Толстовські герої – не «герої» у тому значенні, яке ми звичайно вкладаємо в це слово. Їхні образи намальовані виключно правдиво, життєво.

Стосовно «Війни і миру» більше, ніж щодо будь-якого іншого твору, можна вжити слова: «Життя народу – один із головних героїв роману» . І усе ж, як у будь-якого автора, у Л.Толстого є улюблені герої: П'єр, Андрій Волконський, Наташа Ростова, Марія. У цих образах письменник показав людський ідеал, яким він його собі уявляє. Ні, ідеал не в розумінні «ходяча чеснота», образ вигаданий і безплотний. Толстовський ідеал сприймається зовсім інакше: це людина, «у плоті і крові», якій не чуже ніщо людське, яка може помилятися, радіти і розчаровуватися, яка рветься до щастя, – як усі люди. Але, крім цього, у своїх героях Толстой підкреслює найвищу моральність, духовну чистоту, глибину, щирість думок і почуттів, що властиво небагатьом. І не оригінальність, а

мудрість і сміливість Л. Толстого в тому, що для нього ідеал чоловіка – це некрасивий і незграбний П'єр, особливо такий, яким ми бачимо його в епілозі (саме П'єр, який зумів знайти однодумців, справу, якій присвятив себе, а не Андрій, розумний, сильний, що так і не знайшов свого місця в житті і залишився самотнім), а ідеал жінки-матері, жінки-берегині – неприваблива й потайна княжна Марія (Наташа добра й чиста, але не позбавлена егоїзму, від якого далека Марія). Письменник, наділивши своїх героїв прекрасною душею, не наділив їх прекрасною зовнішністю і переконливо показав, що перше незмірно вище за друге. Тим самим він кинув виклик усім анатолям і елен, «зірвав із них маски», нехай зовнішньо прекрасні, і всі побачили під ними потворну душу. Л. Толстой переконує читача в тому, що бездуховність, відсутність ідеалів, віри в добре й прекрасне – найстрашніша вада, яка породжує багато інших. Моральність, чистота душі, справжні ідеали – от що письменник цінує в людині найбільше.

Що ж таке дійсні ідеали, чистота душі в розумінні Л. Толстого? Відповідь на це питання він дає через думки Андрія Волконського після поранення. Істинно прекрасне тільки те, що вічне, переконує читача письменник. А вічне тільки високе небо, яке люди не помічають, про яке забувають. «Усе пусте, усе брехня, крім цього безкінечного неба». Цей багато в чому символічний образ проходить через увесь роман і має велике значення для розуміння особистості автора, його поглядів, задумів при написанні книги.

Цей образ, певне, можна сприймати і символічно. Краса душі, моральність головних героїв роману і самого автора – от їхнє високе небо, те, що робить роман прекрасним і піднесеним, а його героїв – еталоном духовної досконалості й краси.